

Kerst in den vreemde

Twee keer kerst in Ethiopië

I'm dreaming of a white Christmas...". Tja, dit romantische beeld van een "witte kerst" verdwijnt als sneeuw voor de zon als je het kerstfeest in Ethiopië viert! Bij temperaturen van dertig plus, word je bepaald bij de echte betekenis van kerst. Hoe vier je kerst zonder kerstverlichting, zonder kerstversieringen, zonder kerstbrood en zonder kerstpakket?

Twee keer kerst

Ethiopië is een boeiend land met een rijke traditie. Deze kant van Ethiopië wordt in de media vaak verdrongen door de bittere realiteit van hongersnood en oorlog in dit land. De Ethiopische geschiedenis en cultuur sterk beïnvloed door de Ethiopische Orthodoxe Kerk. Net als andere orthodoxe kerken viert de Ethiopische Orthodoxe Kerk het kerstfeest begin januari (in 2001 is dat op 7 januari). Deze "orthodoxe" datum voor het kerstfeest wordt ook door de protestantse kerken in Ethiopië aanvaard. Voor ons als buitenlanders in Ethiopië betekent dit dat we twee keer kerst vieren! Op 25 december het "westerse kerstfeest" in de niet-Ethiopische gemeenschap en op 7 januari het Ethiopische kerstfeest met Ethiopische vrienden en bekenden.

Toch een witte kerst

Op feestdagen kleden Ethiopiërs zich graag in het wit. Het is een prachtig gezicht om op kerstdag al die mensen in het wit over straat te zien gaan. De dagen voor kerst is men druk met de voorbereidingen voor het feest. Overall worden kippen en schapen te koop aangeboden. Een kip kost normaal rond vier gulden, maar net voor kerst stijgt de prijs naar zo'n zeven gulden. Je ziet veel mensen met een schaap over straat gaan: sommigen dragen het schaap op de nek, anderen trekken het aan de voorpoten achter zich aan (geen dierenbescherming hier!) of duwen het schaap voor zich uit. Net voor kerst wordt het schaap geslacht en verwerkt "kerstdiner". Geboren zijnde in een vissersplaats (Katwijk aan Zee), had ik nog nooit een schaap geslacht zien worden. Als je dat echter een keer meemaakt, krijgen de woorden uit Jesaja 53 : 7 meer betekenis. Het schaap ondergaat zijn lot zonder een enkel geluid te maken.

Gastvrijheid

Op kerstdag gaan Ethiopische christenen eerst naar de kerk. In de Orthodoxe Kerk begint de dienst al voor het licht wordt en klinken de gezongen schriftgedeelten tot ver buiten het kerkgebouw. De protestantse dienst wordt gekenmerkt door uitbundige lofprijzing en een concentratie op het Woord. De protestantse kerken groeien enorm hier in Ethiopië. Velen komen naar de kerk omdat ze de werkelijkheid van het Evangelie via wonderen en tekenen hebben ervaren. De uitdaging voor de kerk is om de nieuwe gelovigen te laten groeien in geloof en genade. Na de dienst groet men elkaar met een speciale kerstwens. Vervolgens gaat men naar huis of op bezoek bij familie en vrienden. Men geniet van een speciale maaltijd. Meer nog dan van het eten, geniet men van de aanwezigheid van gasten. Een feest vier je met zoveel mogelijk mensen! Het is niet ongebruikelijk dat je bij twee, drie of zelfs vier mensen wordt uitgenodigd. En overall moetje echt wat eten! De meest gebruikte woorden tijdens zo'n bezoek zijn: "Eet toch wat meer!".

Kerst in den vreemde

Wijzelf proberen rond het westerse kerstfeest in de hoofdstad, Addis Abeba, te zijn. We vieren dan kerst met niet-Ethiopische collega's en gaan naar een kerstdienst in een internationale kerk. We zingen met onze jongens Nederlandse kerstliederen en we ontdekken telkens weer hoe cultuurbepaald de Nederlandse kerstliederen zijn. Hoe dacht u dat "Hoe leit dit Kindeke hier in de kou..." in het warme

seizoen in Ethiopië klinkt? ! Het is interessant dat we in Nederland aardig vlot een (kritische?) mening hebben over hoe Afrikanen gewoonten uit hun eigen cultuur een plaats proberen te geven binnen het christelijke geloof, terwijl we amper beseffen dat onze vormgeving van het geloof ook gestempeld is door traditie.

Geboren in een stal

Het vertalen van het kerstverhaal is ook in de Ethiopische context niet altijd - eenvoudig. Het is waar dat men hier over het algemeen dichter bij de cultuur van het Nieuwe Testament staat dan wij in Nederland, maar toch zijn er hier ook zaken die niet altijd helder zijn. Toen ik een eerste versie van het kerstverhaal in het Shekacho (de taal waarin wij werken) checkte, bleek dat iedereen naar Rome moest om zich te laten registreren!! Een collega vertelde me over zijn worsteling om begrippen als "stal" en "voerbak" goed te vertalen. De meeste dieren slapen hier in de openlucht of in een omheinde ruimte zonder dak. En dieren eten gewoon gras in het veld, dus iets als een voerbak is onbekend.

De kern

Bovenstaande laat zien dat "kerst in den vreemde" een louterende werking kan hebben: het bepaalt je bij de kern van het kerstfeest. Natuurlijk missen wij soms de Nederlandse vormgeving van het kerstfeest: de kou buiten en- de warmte binnen, familie en vrienden en een Nederlandse kerstdienst. Maar uiteindelijk gaat het toch om de boodschap van kerst, het geheim van ons geloof: Christus geopenbaard in het vlees, gerechtvaardigd door de Geest, verkondigd onder de volken, geloofd in de wereld en opgenomen in heerlijkheid (naar 1 Tim. 3.: 16). We besluiten met een Ethiopische kerstwens: Moge het Licht van de kribbe in uw leven schijnen!

Jaap Haasnoot

(Mirjam en Jaap Haasnoot wonen met hun vier jongens in Ethiopië. Ze werken namens GZB en Wycliffe Bijbelvertalers in het Shekacho bijbelvertaalproject.)